

NORGES HØYESTERETT

Den 29. januar 2020 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Indreberg, Arntzen og Høgetveit Berg i

HR-2020-183-U, (sak nr. 20-008076SIV-HRET), sivil sak, anke over beslutning:

A

B

(advokat Signe Bodil Blekastad)

mot

X kommune

(advokat Erik Kristian Gundersen)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder beslutning av lagmannsretten om ikke å gi samtykke til å fremme anke om overprøving av fylkesnemndas vedtak om omsorgsovertagelse etter lov om barneverntjenester, jf. tvisteloven § 36-10 tredje ledd.
- (2) A og B er foreldre til C, født 00.00.2006, D, født 00.00.2007 og E, født 00.00.2008.
- (3) Fylkesnemnda i Oslo og Akershus fattet 25. oktober 2018 vedtak med slik slutning:
 - «1. **X kommune overtar omsorgen for C, født 00.00.2006, D, født 00.00.2007 og E, født 00.00.2008.**
 2. **C, D og E plasseres i fosterhjem.**
 3. **Foreldrene gis rett til samvær med hvert enkelt barn 6 ganger i året med en varighet på 5 timer hver gang. Barnevernet gis anledning til å føre tilsyn.»**
- (4) Saken ble brakt inn for overprøving ved Nedre Romerike tingrett. Ved tingrettens dom 5. februar 2019 ble fylkesnemndas vedtak opprettholdt, men samværet ble redusert og foreldrenes kontakt med barna på telefon og sosiale medier ble begrenset.
- (5) B og A anket over dommen.
- (6) Eidsivating lagmannsrett avsa 6. november 2019 beslutning med slik slutning:

«Det gis samtykke til at anken fremmes for så vidt gjelder spørsmålet om samvær, herunder tilsyn, og annen kontakt mellom foreldre og barn.

Det gis ikke samtykke til fremme av anken over spørsmålet om omsorgsovertakelse.»

- (7) *B og A* begjærte omgjøring av beslutningen, subsidiært anket de til Høyesterett for så vidt gjaldt nektelse av å fremme anken over omsorgsovertagelsen av *E*.
- (8) Det vises særlig til at *E* etter tingrettens dom ble flyttet fra beredskapshjemmet til en barnevernsinstitusjon, selv om hun i henhold til vedtaket og tingrettens dom skal plasseres i fosterhjem. Det anføres prinsipalt at dette er tvang som ikke er godkjent verken av fylkesnemnda eller tingretten, jf. tvisteloven § 36-10 tredje ledd bokstav d, og uansett en ny opplysning som gir grunnlag for å fremme anken etter tvisteloven § 36-10 tredje ledd bokstav b. Det er uklart om lagmannsretten har vurdert betydningen av institusjonsplasseringen ved vurderingen av om anken over omsorgsovertagelsen skal fremmes.
- (9) En av sakkyndigrapportene som tingretten baserer sin avgjørelse på er beheftet med mangler, slik at vilkårene for å fremme anken etter tvisteloven § 36-10 tredje ledd bokstav c også er til stede.
- (10) Anken har ligget svært lenge i lagmannsretten.
- (11) *X kommune* har tatt til motmæle, og viser til at lagmannsrettens begrunnelse oppfylder kravene som stilles til beslutninger etter tvisteloven § 36-10. For *E* tar det tid å finne fosterhjem, blant annet grunnet sakens kompleksitet. For hennes del ble akutt plassering i beredskapshjem endret til akutt plassering i institusjon. Hun blir boende der frem til nytt tiltak er på plass. Skulle barneverntjenesten mot formodning ikke finne nytt fosterhjem til henne, må saken forelegges fylkesnemnda på nytt, jf. barnevernloven § 4-15 andre ledd siste punktum.
- (12) Ved begrunnet beslutning 14. januar 2020 kom lagmannsretten til at dens beslutning 6. november 2019 ikke skulle omgjøres. Den viste til at saksbehandlingstiden skyldtes at foreldrene gjentatte ganger anmodet om utsettelse i påvente av nye dokumenter, at plasseringen av *E* er midlertidig i påvente av fosterhjems plassering, og at den ene sakkyndige utredningen ikke innebærer at det er en vesentlig svakhet ved tingrettens dom.
- (13) Saken ble dermed oversendt Høyesterett til behandling av anken.
- (14) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling. Dette omfatter blant annet om de lovbestemte vilkår for ankebehandling i lagmannsretten er oppfylt. Ved denne prøvingen har utvalget full kompetanse. Hvorvidt det bør gis samtykke til anken der minst ett av de lovbestemte vilkår er oppfylt, hører i utgangspunktet under lagmannsrettens skjønn. Utvalgets kompetanse til å prøve lagmannsrettens avgjørelse av om samtykke bør gis, er begrenset til om vurderingen er forsvarlig og om den er begrunnet så langt hensynet til forsvarlig saksbehandling tilsier det, jf. HR-2017-776-A avsnitt 27 og 57.
- (15) Ankeutvalget slutter seg til lagmannsrettens konklusjon om at mangler ved den ene sakkyndige utredningen ikke har virket inn på tingrettens dom slik at dette utgjør en vesentlig svakhet ved denne, jf. tvisteloven § 36-10 tredje ledd bokstav c. Det er i anken særlig pekt på den sakkyndiges omtale av mors diagnose. Det fremgår imidlertid på side 18 i dommen at

tingretten har lagt til grunn at mor har den diagnosen som er oppgitt av ankende part i prosesskrift 13. desember 2019.

- (16) Når det gjelder betydningen av at E siden april 2019 har vært plassert på institusjon, bemerker utvalget:
- (17) Fylkesnemnda forutsatte at E skulle plasseres i fosterhjem. Tingretten sluttet seg til dette. Fylkesnemnda uttalte følgende om plasseringen (side 16–17):
- «Ved vedtak om omsorgsovertakelse skal fylkesnemnda ta stilling til plasseringsalternativ, jf. barnevernloven § 4-14 og § 4-15. Dette skal vurderes i forhold til hva som er barnets beste, jf. barnevernloven § 4-1. I denne saken er det enighet om at fosterhjem er det beste alternativet for alle barna, og fylkesnemnda tiltrer dette. Barna har bodd i en familie hele livet og det å være omgitt av to voksne som gir trygghet i det daglige vurderes å kunne gi en positiv utvikling. ... For å romme barna og gi et tilstrekkelig grunnlag for en positiv utvikling bør fosterhjemmene være forsterket. ...»**
- (18) Det har ennå ikke lyktes å plassere E i fosterhjem, og det er uklart når fosterhjemsplassing vil finne sted.
- (19) Lagmannsretten var oppmerksom på institusjonsplassing av E da den besluttet ikke å samtykke til å behandle anken over omsorgsovertakelsen, men kommenterte dette alene i forbindelse med spørsmålet om samvær. I beslutningen om å ikke omgjøre den første beslutningen, har lagmannsretten vist til at oppholdet i institusjon er midlertidig i påvente av et egnet fosterhjem, og at det således ikke er tale om plassering etter barnevernloven § 4-14.
- (20) Det kan ikke sees at lagmannsretten har vurdert om den langvarige institusjonsplassing er en ny opplysning som tilsier at det er grunn til å behandle spørsmålet om omsorgsovertakelse på nytt, jf. tvisteloven § 36-10 tredje ledd bokstav b.
- (21) Verken fylkesnemnda eller tingretten har vurdert om omsorgsovertakelsen vil være til Es beste dersom alternativet til foreldrenes omsorg ikke er en trygg base i form av et fosterhjem, men et langvarig institusjonsopphold. Hvor godt plasseringstilbudet er, har også betydning for vurderingen av om inngrepet i familielivet er forholdsmessig, jf. Den europeiske menneskerettskonvensjon artikkel 8. I lys av dette finner utvalget begrunnelsen på dette punktet mangelfull, jf. HR-2017-776-A avsnitt 57–58.
- (22) I denne forbindelse bemerkes også at det ikke kan sees at lagmannsretten har vurdert behovet for å innhente en ny uttalelse fra E, selv om det nå er gått lang tid og hennes situasjon er endret siden hun uttalte seg i forbindelse med tingrettsbehandlingen, sml. HR-2017-18-U.
- (23) Lagmannsrettens beslutning om ikke å fremme anken over omsorgsovertakelsen av E blir etter dette å oppheve.
- (24) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens beslutning om ikke å samtykke til å fremme anken over omsorgsovertagelsen av E oppheves.

Wenche Elizabeth Arntzen
(sign.)

Hilde Indreberg
(sign.)

Borgar Høgetveit Berg
(sign.)